
ТВАРИННИЦТВО, КОРМОВИРОБНИЦТВО, ЗБЕРЕЖЕННЯ ТА ПЕРЕРОБКА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ПРОДУКЦІЇ

ЖИВОТНОВОДСТВО, КОРМОПРОИЗВОДСТВО, ХРАНЕНИЕ
И ПЕРЕРАБОТКА СЕЛЬСКОХОЗЯЙСТВЕННОЙ ПРОДУКЦИИ

ANIMAL HUSBANDRY, FEED PRODUCTION, STORAGE
AND PROCESSING OF AGRICULTURAL PRODUCTS

УДК 636.4.082

М'ЯСНА ПРОДУКТИВНІСТЬ СВИНЕЙ РІЗНИХ ПОЄДНАНЬ

Онищенко Л.В. – с.н.с.,
ДУ «Миколаївська державна сільськогосподарська дослідна станція Інституту
зрошуваного землеробства Національної академії аграрних наук України»

У статті наведено дані про відгодівельні та м'ясо-сальні якості свиноматок. Проведено оцінку різних варіантів схрещувань материнських і батьківських форм за показниками відгодівельної і м'ясо-сальної продуктивності, встановлено кращі поєднання, що дає право використовувати в роботі зі стадом свиней, із гарантованим підвищенням відгодівельних і м'ясо-сальних показників молодняка.

Ключові слова: продуктивність, схрещування, відгодівельні та м'ясо-сальні показники, порода свиней.

Онищенко Л.В. Мясная продуктивность свиней разных сочетаний

В статье изучена динамика живой массы, а также показатели роста молодняка свиней красной белопоясой породы. Результаты исследований в условиях племенного хозяйства по разведению красной белопоясой породы свиней показали целесообразность целенаправленного выращивания ремонтного молодняка с формированием стада животными преимущественно комплексного класса элита.

Ключевые слова: продуктивность, скрещивания, откормочные и мясо-сальные показатели, порода свиней.

Onischenko L.V. Meat production of pigs different crosses

The article presents data on fattening and meat-lard indicators of sows. An assessment was made of variants of crosses of female parent and male parent in terms of fattening and meat-

---

lard productivity, and best combinations were established, which makes it possible to use them in work with a herd of pigs, with guaranteed increase in fattening and meat-and-salinity of young pigs.

Key words: *productivity, crosses, fattening and meat-lard indicators, breed of pigs.*

Постановка проблеми. Свині належать до скороспілих тварин, тому витрати на їх розведення й відгодівлю швидко окупаються. За порівняно короткої проміжок часу можна отримати велику кількість якісного м'яса і сала [1, с. 74; 2, с. 220–223]. Головна мета селекційно-плеємної роботи у свинарстві – це подальше удосконалення порід свиней, які розводяться в Україні. Для цього пропонується використовувати індексну оцінку тварин за їх продуктивністю, кнурів та маток – за якістю потомства методом контрольної відгодівлі [3, с. 7–9]. Для покращення відгодівельних і м'ясних якостей використовується прилиття крові тварин кращих світових генотипів свиней. Стада свиней диференціюються на материнську та батьківську форму, що дає змогу покращити показники продуктивності та одержати внутрішньо породний ефект гетерозису у чистопородних стадах. Це досягається шляхом одержання нових генотипів різної селекції при масовій оцінці молодняку за власною продуктивністю, який дає змогу вводити у селекційний об'єм одночасно велику кількість перевіреного плеємного поголів'я [1, с. 74]. Намічені завдання у системі плеємної роботи щодо підвищення продуктивності свиней дасть змогу забезпечити галузь високоякісним плеємним матеріалом і досягти основної мети – високорентабельного виробництва свинини [4, с. 157–162]. Останнім часом зростає попит населення на нежирну свинину, тому приділяється увага не лише кількісним (вихід м'яса, жиру), але і якісним ознакам. Забійні якості свиней визначаються, перш за все, спадковістю, віком, умовами їх годівлі та утримання [5, с. 180–184].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Рівень генетичного потенціалу продуктивності свиней та ступінь його реалізації значною мірою залежить від онтогенетичних і паратипових факторів.

Так, за повідомленнями В.С. Топіхи [4, с. 157–162] встановлено, що плідники породи ландрас характеризувалися кращими відтворювальними властивостями й забезпечували вищу заплідненість свиноматок великої білої породи порівняно з кнурами породи дюрок по дослідній групі на 1,9 відповідно до контрольної на 0,5% і більш високий вихід поросят (по дослідній групі на 532, а по контрольній – на 665 голів).

О.Г. Фесенко у своїх дослідженнях довела, що за поєднання червоно-поясої спеціалізованої лінії м'ясних свиней (нині – порода ЧБП) із полтавською м'ясною (ПМ) породою матки відрізнялися більшою великоплідністю (1,26 кг) й масою одного поросяти в час відлучення у 45 днів (14 кг) порівняно з аналогами великої білої породи [6, с. 24].

У дослідженнях С.М. Галімова за схрещування ЧБП породи з ландрасом (Л) встановлена великоплідність 1,58 кг, де материнською формою виступала червоно-білопояса порода, а батьківською – ландрас, що переважало середні дані по стаду господарства на 12% [7, с. 95–96].

В.С. Топіха вказує на доцільність використання свиней червоної білопоясої породи як батьківської форми в регіональних системах розведення [8, с. 56–64].

Постановка завдання полягала у вивченні відгодівельних та м'ясних якостей свиней червоної білопоясої породи при різних поєднаннях. Експериментальні дослідження виконані в умовах племінного репродуктора ДП «ДГ «Зоряне» Первомайського району Миколаївської області відповідно до схеми (табл. 1).

Таблиця 1

Схема експериментальних досліджень

Підслідні групи	Поєднання				Контрольна відгодівля до живої маси 100 кг			
	свиноматки	кількість, голів	кнур	кількість, голів	кількість, голів	гематологічні дослідження, голів	контрольний забій, голів	фізико-хімічні дослідження
I(к)	♀ЧБП (С)	10–12	♂ЧБП (С)	2-3	12	4	4	4
II	♀ЧБП (М)	10–12	♂ЧБП (М)	2-3	12	4	4	4
III	♀ЧБП (М)	10–12	♂ЧБП (НС)	2-3	12	4	4	4
IV	♀ЧБП (НС)	10–12	♂ЧБП (М)	2-3	12	4	4	4
V	♀ЧБП (НС)	10–12	♂ЧБП (НС)	2-3	12	4	4	4
VI	♀ЧБП (С)	10–12	♂НЗЛ	2-3	12	4	4	4

Примітка: ЧБП – червона білопояса порода

ЧБП (М) – із максимальними показниками

ЧБП (НС) – із нижче ніж середніми показниками

ЧБП (С) – з середніми показниками

НЗЛ – нова заводська лінія Добряка 3549 червоної білопоясої породи

Виклад основного матеріалу дослідження. Забійні і м'ясо-сальні якості підслідних тварин оцінювали за забійною живою масою, забійним виходом, довжиною напівтуші, масою задньої третини напівтуші, товщиною шпигу у трьох промірах, площею «м'язового вічка» та морфологічним складом туші.

Аналізуючи дані таблиці 2, рис. 1, 2 при забої тварин масою 100 кг забійний вихід коливався в межах 68,7–73,2% при майже відсутній вірогідній різниці між групами, як найменший він був у тварин V підслідної групи (69,22%), а найбільшим – у тварин VI підслідної групи (73,2%), що переважає контрольну групу на 2,85%.

Таблиця 2

Забійні показники продуктивності свиней, (n=4)

Група тварин	Забійний вихід, %	Довжина напівтуші, см	Товщина шпикю			Площа «м'язового вічка», см ²	Маса задньої третини напівтуші, кг
			на рівні 6-7 рудних хребців, мм	в середній точці спини, мм	на крижах, мм		
I	70,29 ± 0,43	97,12 ± 0,76	21,43 ± 0,62	17,13 ± 0,37	16,74 ± 0,54	37,39 ± 0,68	10,25 ± 0,18
II	72,35 ± 0,37**	98,67 ± 0,29*	19,88 ± 0,76*	16,05 ± 0,44*	15,23 ± 0,32*	39,23 ± 0,82*	11,27 ± 0,22**
III	70,70 ± 0,63	97,55 ± 0,80	20,35 ± 0,43	16,47 ± 0,28	15,48 ± 0,47	38,15 ± 0,75	10,99 ± 0,33*
IV	71,40 ± 0,43*	98,55 ± 0,31*	20,67 ± 0,87	16,29 ± 0,31*	15,32 ± 0,29*	38,89 ± 0,96*	10,80 ± 0,14*
V	69,22 ± 0,84	96,05 ± 0,69	20,86 ± 0,93	18,00 ± 0,66	17,27 ± 0,56	37,08 ± 1,03	10,00 ± 0,11
VI	73,20 ± 0,16	98,97 ± 0,19**	19,02 ± 0,58*	15,88 ± 0,27*	15,01 ± 0,48**	39,45 ± 0,59*	11,57 ± 0,17**

Примітка: *($P \geq 0,95$); **($P \geq 0,99$) – щодо контрольної групи.

Довжина напівтуші виявилася стабільною ознакою і зумовлена генотипом піддослідних тварин. Величина цього показнику коливалася в межах від 96,05 до 98,97 см. Найдовшими були напівтуші VI (піддослідної) групи, вони на 3,2 см ($P \geq 0,95$) перевищували за цим показником тварин I (контрольної) групи.

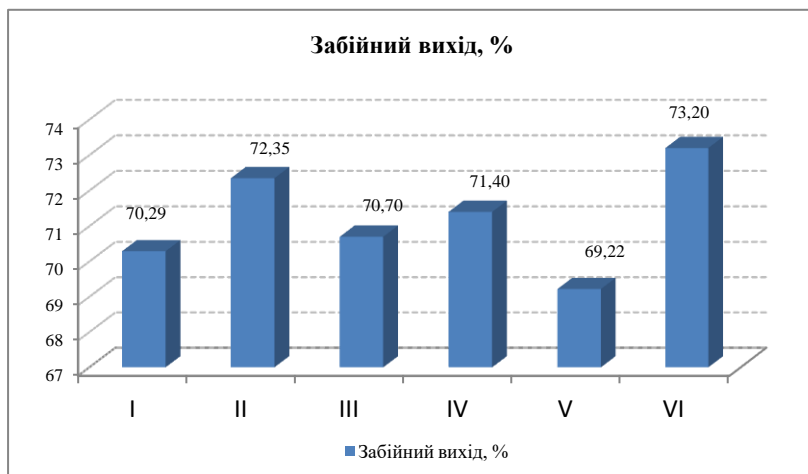

Рис. 1. Забійний вихід піддослідних тварин, %

Маса задньої третини у тварини I, II, III груп коливалася в межах 10,25–10,99 кг практично не різнилася. Одночасно свині нової заводської лінії Добряка 3549 червоної білопоясої породи, а також батьківські особини за класом еліта,

перевищували показник контрольної групи на 1,02; 1,37 кг (9,9%, 12,8 %, $P \geq 0,95$, $P \geq 0,99$).

Варто виділити особливе значення при оцінці м'ясних якостей свиней показника площа «м'язового вічка». Найбільша площа найдовшого м'яза спини була у свиней VI (дослідної) групи – 39,45 см², що перевищувало аналогічний показник у тварин I (контрольної) групи на 2,06 см² ($P \geq 0,05$). Також достатньо високим був цей показник у свиней II (дослідної) групи – 39,23 см², що вище за показники ровесників із I (контрольної) групи на 1,84 см² ($P \geq 0,05$).

Варто зазначити, що площа «м'язового вічка» у свиней III і IV (піддослідних) груп також перевищувала цей показник у їх ровесників із I (контрольної) групи відповідно на 0,76 та 1,5 см² ($P \geq 0,95$), але була нижчою за цей показник у свиней V дослідної групи.

Сучасні виробники харчових продуктів надають перевагу тушам свиней із більш тоншим та вирівняним по всій туші шпиком. Аналіз даних свідчить, що на рівні 6–7 грудних хребців напівтуші тварини VI (піддослідної) групи мали товщину шпику 19,02 мм, що менше за аналогічний показник їх ровесників із I (контрольної) групи на 2,41 мм ($P \geq 0,95$) і водночас вище за показник товщини шпику на рівні 6–7 грудних хребців у всіх свиней інших дослідних груп на 1,33–1,66 мм ($P \geq 0,95$).

Товщина шпику в середній точці спини найнижчою була в тушах свиней II і VI (дослідних) груп, які на 1,08 мм і 1,25 мм ($P \geq 0,95$) мали тонший шпик порівняно з тушами свиней I (контрольної) групи. Найменшу товщину шпику на крижах мали туші VI (піддослідної) групи – 15,01 мм, що нижче від аналогічного показника в тушах тварин I (контрольної) групи на 1,73 мм ($P \geq 0,95$). Вірогідну різницю ($P \geq 0,95$) за цим показником також встановлено між тушами свиней III, IV (піддослідних) груп і тушами свиней I (контрольної) групи.

Вивченням морфологічного складу туш свиней різних піддослідних груп (рис. 2) встановлено, що високим вмістом м'яса характеризувалися потомки нової заводської лінії Добряка 3549 червоної білопоясої породи, які на 5,4 % перевершували контрольної групи ($P \geq 0,99$).

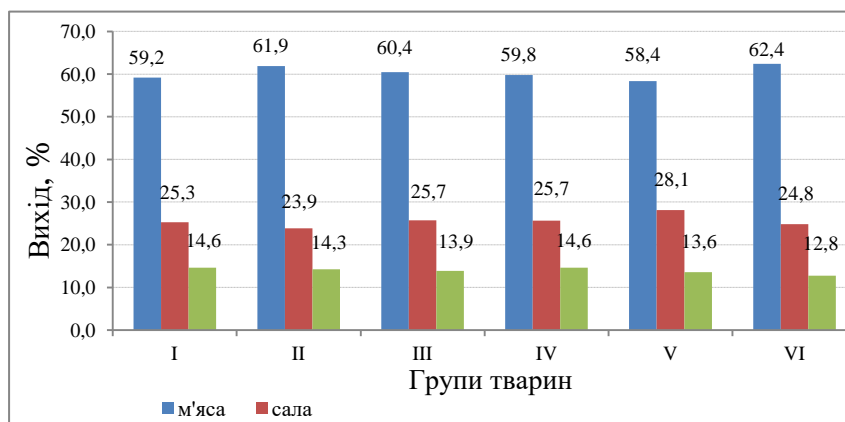

Рис. 2. Морфологічний склад туш, %

За виходом сала в туші пріоритет виявився за тваринами V піддослідної групи: 28,1. Вихід кісток у тварин VI піддослідної групи становив 12,8 і був менший, ніж у тварин контрольної групи на 1,85% ($P \geq 0,95$).

Висновки і пропозиції. Таким чином, за забійними якостями туш встановлено перевагу свиней VI (піддослідної) групи над ровесниками з інших груп. Так, у них помічено найбільший забійний вихід (73,2%), найбільшу масу задньої третини (11,57 кг), найбільшу «площу м'язового вічка» (39,45 см²), а також найнижчу товщину шпиків у трьох точках тулубу відповідно: 19,02 мм, 15,88 мм, 15,01 мм. Високим вмістом м'яса характеризувалися підсвинки II та VI піддослідних груп – 61,9% і 62,4%. Відповідно. Тварини червоної білопоясої породи завдяки високому генетичному потенціалу відгодівельних і м'ясо-сальних якостей можуть ефективно використовуватися в господарствах різних категорій як материнської, так і батьківської форм.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Акимов С.В. Отечественные мясные породы свиней Украины / С.В. Акимов, Л.Г. Перетятко. *Белгородская ГСХА. Материалы конференции: «Проблемы с/х производства на современном этапе и пути их решения»*. 2006. Т. 2. С. 74.
2. Галімов С.М. Аналіз використання м'ясних генотипів свиней при різних методах розведення в умовах СГПП «Техмет-Юг» Миколаївської області. *Вісник аграрної науки Причорномор'я*. 2015. Вип. 2, Т. 2. С. 220–223.
3. Бирта Г.О. Мясные качества свиней красной белопоясой породы. *Свиноводство*. 2009. № 1. С. 7–9.
4. Топіха В.С., Лихач В.Я., Лихач А.В. Якісні показники м'ясо-сальної продукції молодняку свиней породи ландрас за різних методів розведення. *Вісник аграрної науки Причорномор'я*. 2012. Вип. 4(70), Т. 2, Ч. 2. С. 157–162.
5. Церенюк О.М., Чалий О.І. Якість м'ясо-сальної продукції нових генотипів свиней. *Проблеми зооінженерії та ветеринарної медицини*. Збірник наукових праць. 2010. Вип. 20, Ч. 1. С. 180–184.
6. Фесенко О.Г. Вивчення особливостей м'ясних якостей свиней різного напрямку продуктивності залежно від методу їх розведення і забійної маси: автореф. дис. ...канд. с-г. наук: 06.02.01. Полтава, 2005. 24 с.
7. Галімов С.М. Відтворні якості свиней червоної білопоясої породи при чистопородному розведенні та схрещуванні. *Вісник Полтавської державної аграрної академії*. 2007. Вип. 4. С. 95–96.
8. Топіха В.С. Вивчення м'ясних якостей свиней вітчизняного та імпортного генофонду в умовах промислової технології. *Свинарство: міжвід. темат. наук. зб.* Полтава, 2014. Вип. 65. С. 59–64.